

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

SZÖVEGÉRTÉS (40 PONT)

1. Milyen szempontból átmeneti jelenség a filmhíradó? Milyen műfajokkal való összehasonlításban mutatkozik meg ez a tulajdonsága a szerző szerint? (7 pont)

- A hírközlés tevékenysége (1.) és a filmműfajok (2.) tekintetében is átmeneti jelenség.
- Lehetséges műfaji összehasonlításként megjelöli a szerző a sajtót (1.), a rádiót (2.), a televíziót (3.), fikciós műfajokat (játékfilm) (4.), dokumentumfilmet (5.). Elemenként 1–1 pont

2. Milyen különbségek mutatják egyedülállóságát és átmeneti jellegét az előző feladatban megjelölt összehasonlításokban? (7 pont)

- A hírközlés tevékenységének tekintetében rendelkezik már a képi megjelenítés eszközével (1.), de még nem olyan gyors a hírtovábbítás hatékonyságában, mint a televízió (2.), így nem veszi fel a versenyt a sajtóval vagy a rádióval (3.).
- Nem tekinthető fikciós műfajnak, bár számtalan fikciós elemet használt fel (1.), hírközlő funkciója miatt (2.), és a tudósítások rövidege miatt (3.) a dokumentumfilm műfaji sajátosságai sem érvényesek rá. (4.). Elemenként 1–1 pont

3. Mi a lényege a heti filmhíradónak? Mi jellemző hír és kép viszonyára ebben a műfajban, s ez a viszony miből következik? Mi jellemzi ebből a szempontból a sztálinista filmhíradót? (5 pont)

- A heti filmhíradó lényege a már ismert események képi illusztrálása (1.) és értékelő összefoglalása (2.).
- Ebből adódóan a filmhíradó döntheti el azt is, hogy mi az, ami látványként megjeleníthető a hírként kezelt eseményből.
- A sztálinista filmhíradóban ez odáig fajul, hogy megfordul hír és a hozzá fűzött képi kommentár viszonya (1.), a kép önmaga válik hírré (2.). Elemenként 1–1 pont

4. Mi a különbség a náci propagandafilmek és a sztálinista filmhíradó között? Milyen példát hoz fel erre a jelenségre a tanulmány szerzője? (5 pont)

- A náci propagandafilmek képei hazugságokat állítottak.
- A sztálinista filmhíradóban általában nincs olyan valóságdarab, amely összevethető lenne a filmhíradóban megjelenő képekkel (1.). Itt a híradó hozza létre azt az eseményt, ami a hír alapjául szolgál, tehát egy másfajta valóság jelenik meg benne (2.), ahol nem értelmezhetőek a hazugság/igazság fogalmak (3.).
- Ilyen másfajta valóságra hozza fel példaként a szerző Szabó Máriáról, az önkéntes ápolónőről szóló hírt. Elemenként 1–1 pont

5. Mivel magyarázza a szerző, hogy nem szükséges egy valóságdarab, amelyre vonatkozna a filmhíradó? (3 pont)

- A híradás minden formájában kialakulnak bizonyos sémák tipikus események ábrázolására.
- A sztálini filmhíradóban az az egyedülálló, hogy ezek a sémák önmagukban hoznak létre egy különálló világot.
- Ennek a világnak az esztétikai szervezettsége képes pótolni a valóságosságra irányuló igényt. Elemenként 1–1 pont

6. Mi az, ami helyettesíti azt a valóságdarabot, amire vonatkozhatna a hír, mi jellemző erre a világra? A filmhíradóban milyen társadalom képe jelenik meg? (10 pont)

- A híradók világa utópikus látomás, egy nem létező, reménybeli világ dokumentatív képe.
- Erre a világra jellemző, hogy mindenki boldog és elégedett (1.), senki nem szenved hiányt (2.), mindenki mindenkivel egyetért (3.), aki nem, az pedig ellenség és megbűnhődik (4.). A munka és a sport tölti ki az emberek idejét (5.), és természetesen kell az ideológiai útmutatás (6.). Az emberek maguk döntenek (7.), mindig egyhangú döntés születik, és azt végre is hajtják. (8.)
- A szocialista társadalom utópisztikus képe jelenik meg tehát a filmhíradókon. Elemenként 1–1 pont

7. Hogyan jellemezné az alábbi képeket a szöveg alapján röviden? Három mondatban fogalmazza meg, mit tart a legfontosabbnak, amit el kell mondani a képekről a szöveg alapján! (3 pont)

- A filmhíradóban bemutatott képsorok az idealizált világra vonatkoztatottak, s ez a világ jelenik meg a képeken.
- A képen látható munkások is ilyen idealizált prototípusok.
- A valóságban beállított képsorról van szó (más megoldás is elfogadható). Elemenként 1–1 pont

**SZÖVEGALKOTÁS (60 PONT)
ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉS**

A Petőfi Irodalmi Múzeum kiadványt készít, melyben a magyar tájleíró költészetet kívánják bemutatni. A könyv egyik fejezeteként hasonlítsa össze Petőfi Sándor *A puszta, télen* és Ady Endre *A magyar Ugaron* című versét!

LEHETSÉGES TARTALMI ELEMELK:

- A két versben a legszembetűnőbb különbség a megjelenített táj jellegéből fakad. Petőfinél a valóságos alföldi táj elemeiből összeállított kép jelenik meg a hagyományos tájleíró versek stílusában, míg Ady verséből egy szimbolikus elemekkel telezsúfolt, sokkal kevésbé konkrét elemekből felépített táj bontakozik ki.
- Petőfi versében idilli a kép, a téli táj, a puszta és az ott élő emberek bemutatása, Adynál a kritikai szemlélet jelenik meg. A bemutatott táj, a magyar Ugar, a magyarság negatív tartalmú szimbólumává lép elő. (Jelentős részben éppen a Petőfi költészetében megjelenített, ugyancsak szimbolikus töltetű, ám idealizált táj ellentétéként.)
- A táj leírása dominál Petőfi versében, és ezt a célt szolgálja a különböző cselekvések bemutatása (az ott élő emberek cselekvései, de ide sorolható a megszemélyesített táj megjelenítése is). A téli táj kelthet negatív benyomást (ezt erősítheti a 2. versszak hiányból felépülő tájleírása is: „*Nincs ott kinn a juhnyáj méla kolompjával...*”, de más részekben is találkozunk negatív festéssel), ám ez a pusztai élet téli oldalát mutatja be, mely része az idealizált alföldi, „magyar” életnek.
- Ady költeményében egy tágabban értelmezett, „hazafiúi” lelkiállapot leírása olvasható, kevésbé egy tájé. A táj megjelenése szimbolikus, ellentétekre épül (pl. „*elvadult táj*” – „*szent humusz*”), egy jobb sorsa szánt alapból nőtt ki ez a rémítő tájék. A másra vágyó lírai beszélő elbukik ezen a tájon, a táj leírása ennek a bukásnak a háttérül szolgál, a bukás megjelenítése az elsődleges a versben. Így lesz ez a „tájleíró” költemény a korlátolt magyar